

Таким чином, всі наведені вище компоненти, уявляють собою невід'ємну частку природи викладача вищої навчальної школи. Безперечно, нічого в світі ідеального немає, але до цього треба прагнути, от і педагог повинен само розвиватися, не тільки в науковому, але і в педагогічному напрямку. Вищий вуз і є цінним, та значимим, коли має як умова більше професійних, цілеспрямованих, емоційно живих та прагнучих самовираження викладачів.

Вища освіта в Україні спрямована на забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які повинні бути потенціалом нації суспільства і у майбутньому представляти цінність нашого суспільства.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

*Є.С. Подиков, канд. екон. наук, доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»*

Автоматизація бухгалтерського обліку є однією з актуальніших задач, тому що своєчасне одержання інформації про фінансовий стан підприємства значною мірою визначає успіх його діяльності. Крім того, згідно норм діючого законодавства, платники податків звітуються перед фіскальними органами в електронному вигляді. В даний час користувачу пропонується велика розмаїтість комп'ютерних програм за рішенням задачі автоматизації обліку, формування звітності та її подання до фіскальних органів. Маючи загальну мету, програми відрізняються своїми можливостями й організацією сервісу. Найбільш широке поширення в нашій країні одержали комп'ютерні програми фірми 1С. За різними даними 85 % українських підприємств використовували такі продукти автоматизації в своїй діяльності. Ці програмні продукти дозволяють не тільки вирішити проблему автоматизації бухгалтерського обліку, але вибрати найбільш прийнятний для себе варіант програми, виходячи з особливостей обліку конкретного підприємства, наявності комп'ютерної техніки, досвіду персоналу тощо. Виходячи з наведеного і більшість вищих навчальних закладів України, які надають облікову освіту використовували даний програмний продукт за для розуміння студентами методології автоматизованого обліку.

Указом Президента від 15 травня 2017 року було введено у дію рішення РНБО щодо застосування санкцій відносно більш ніж 1000 фізичних та 400 компаній. До списку юридичних осіб, зокрема, потрапили компанія-правовласник та її партнери, що надають програмне забезпечення та обслуговування продукту 1С. До списку, зокрема, потрапили: ТОВ «1С» РФ; ТОВ «1С «Мультимедіа Україна»; ТОВ «1С-Телур Модуль»; ТОВ «1С-Рарус Софт Україна»; ДП «Єврософтпром». Дочірнє підприємство «Єврософтпром» є постачальником франчайзингу 1С на території України. Іншими словами, саме із цієї компанії розпочинається шлях від «виробника» до споживача, між якими діють посередники: «1С:Франчайзінг» та дилери [1].

До даної компанії були застосовані такі санкції, як: блокування активів; обмеження торговельних операцій; запобігання виведенню капіталів за межі України; зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань; обмеження або припинення надання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування; припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави; заборона передавання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Зауважимо, що на сьогоднішній день встановлено порядок застосування лише певних санкцій, як то блокування активів, зупинення фінансових операцій, запобігання виведенню капіталів за межі України, зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань.

Так, відповідно до Постанови НБУ від 01.10.2015 № 654, банки зобов'язані зупинити фінансові операції та відмовити клієнту у виконанні розрахункового документа на користь особи, зазначеної в санкційних списках, до якої застосовано санкцію «зупинення фінансових операцій», у тому числі на користь банку-нерезидента. Банк виконує розрахунковий документ на користь клієнта такого банку-нерезидента, якщо такий клієнт не зазначений у санкційних списках. Кошти, що надійшли на користь особи, зазначеної в санкційних списках, до якої застосовано санкцію «зупинення фінансових операцій», банк обліковує на відповідному балансовому рахунку, призначеному для обліку кредиторської заборгованості за операціями з клієнтами банку. Іншими словами, суб'єкти господарювання, що працювали(ють) з особою із санаційного списку, не зможуть здійснити на її рахунок будь-який платіж, тобто розрахуватись за послуги.

Відносно санкцій у вигляді заборони передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності, то порядку їх застосування не встановлено. У той же час, у країнах ЄС та США, під даним видом санкцій, розуміється, перш за все, не заборона отримувати права інтелектуальної власності від осіб, які внесені до санкційного списку, а заборона передавати ці права таким особам.

Українські підприємства, зазвичай, закупають продукцію ІС у посередників на території України. Більшість таких посередників не потрапили до санкційного списку, тому обмежені у своїх діях лише у рамках договору із правовласником (ліцензіатом). Інакше кажучи, споживачі не співпрацюють та не мають відношення до осіб із санкційного списку. Санкції, у свою чергу, не стосуються безпосередньо питання використання чи розповсюдження програми ІС. Так, дійсно, заборонено передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності, але ж це не стосується права використання таких технологій чи прав, які були отримані до введення в дію санкцій. Крім того, самого механізму реалізації такої заборони, на сьогоднішній день, не існує.

Таким чином, кінцеві споживачі вільні у своєму виборі щодо використання програми ІС. У цьому розрізі, основною проблемою для кінцевих споживачів стає питання, як довго вони зможуть використовувати програмне забезпечення, адже без можливості розраховуватись за продукт, не будуть надаватися оновлення, що зробить неможливим або недоцільним його використання.

Представники компаній, що входять до «ІС:Франчайзінг» запевнили, що в їхньому запасі достатньо продукції та можливостей її реалізувати на декілька років вперед. Що ж стосується регулярного оновлення програмного забезпечення, то це лише питання часу. Це ж підтвердило ДП «Єврософтпро», яке на своєму сайті запевняє про відсутність проблем із користуванням програмою ІС.

Основною перепоною, що впливає із санкцій, є відсутність можливості розрахунків між «ІС:Франчайзінг» (дистриб'юторами) та компанією правовласником (ліцензіатом). За таких умов, із закінченням строку ліцензійного (субліцензійного) договору на використання програми, її розповсюдження та використання стане протиправним. Розробники, розповсюджувачі, користувачі можуть бути притягнуті до відповідальності (перш за все кримінальної) за дії, пов'язані із розробкою, використанням неліцензійного програмного забезпечення. З іншого боку, використання ліцензійної продукції, що була придбана до ведення рішення РНБО у дію, не суперечить законодавству та може використовуватись у межах дії договору. Крім того, наявність самих по собі санкцій, не впливає на чинність договору.

Оскільки санкції введені по відношенню до конкретних осіб (компаній), скоріше за все, урегулювання договірних відносин щодо права інтелектуальної власності, це лише питання часу та замість одних осіб, з'являться інші. А тому, компанії, що надають продукцію на ринку безпосередньо споживачам, зможуть забезпечити їх оновленням та обслуговуванням на законних підставах.

У зв'язку із цим, кінцевим споживачам варто переглянути умови договорів на використання продукції ІС та строк їх дії. А у майбутньому, заключаючи договори на придбання та використання продукції, варто впевнитись у наявності в реалізатора відповідних чинних прав на здійснення такої операції.

Також, варто переглянути договірні відносини із контрагентами із санкційного списку, за наявності таких. Не виключно, що такі договори підлягатимуть розірванню, оскільки стануть неможливими до виконання. Особливу увагу слід звернути на порядок розірвання договорів на підставі «форс-мажорних» обставин. У іншому випадку, варто звернутись до ст. 652 ЦК України – розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин.

Слід звернути увагу, що незважаючи на розірвання контракту невиконанні зобов'язання за ним продовжують діяти. Застосування ст. 607 ЦК України, яка передбачає припинення зобов'язання неможливістю його виконання, не означає, що боржник може повністю відмовитись від погашення заборгованості, яка виникла у період дії контракту. Так, контрагент може пред'явити вимоги після припинення дії санкцій або ж передати право вимоги новому кредитору.

Підсумовуючи, слід зазначити, що українським користувачам не варто впадати у паніку та видаляти програмне забезпечення, за яке були витрачені чималі кошти. Адже використання програми ІС підприємцями законом не забороняється, а санкції стосуються лише обмеженого кола юридичних осіб, причетних до її розробки та розповсюдження права інтелектуальної власності. Вищим навчальним закладам, які надають економічну освіту, варто також переглянути умови договорів з представниками корпорації ІС та розробити майбутню методологію викладання дисциплін згідно запропонованих умов.

Перелік посилань:

1. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/133/2017.